

Nauki społeczne

Tomasz A. Winiarczyk

nauki społeczne

- zespół nauk empirycznych zajmujących się społeczeństwem oraz działaniami jednostki jako części grupy ujmowanymi z różnych perspektyw

4 etapy myślenia o życiu społecznym

- ❑ wyodrębnienie porządku ludzkiego z porządku przyrody (starożytni myśliciele greccy)
- ❑ odróżnienie społeczeństwa od państwa (czasy nowożytne, zwłaszcza XVII i XVIII wiek)
- ❑ uczynienie społeczeństwa przedmiotem systematycznej refleksji oraz stworzenie pojęcia nauki o społeczeństwie (XIX wiek)
- ❑ unaukowanie refleksji o społeczeństwie (wciąż trwa).

nauki społeczne

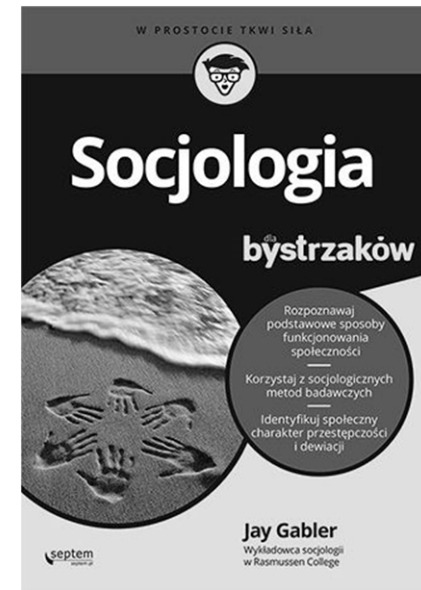
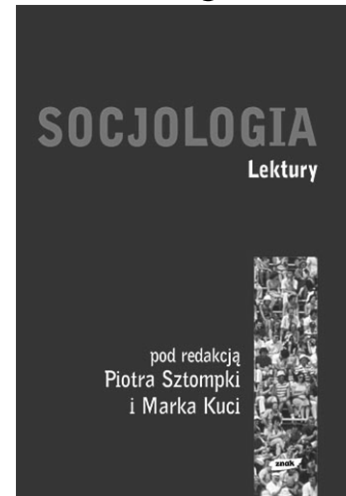
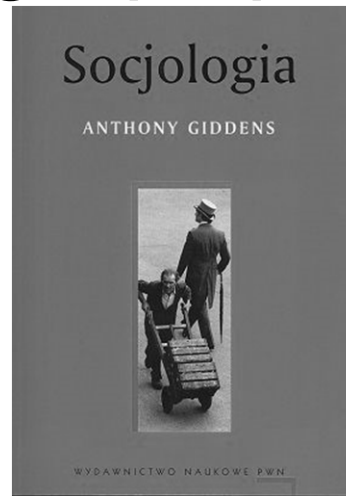
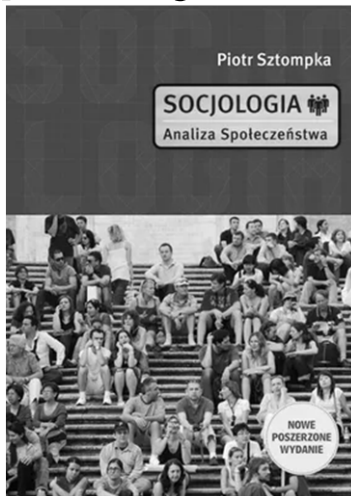
- ❑ Antropologia - nauka badająca człowieka, jego zachowania oraz biologię.
- ❑ Ekonomia - nauka związana z aspektami produkcji, wymiany, dystrybucji i konsumpcji towarów i usług.
- ❑ Filozofia - badanie ogólnych i podstawowych problemów dotyczących takich kwestii jak istnienie, wiedza, wartości, rozum, umysł i język.
- ❑ Geografia - jest dziedziną nauki poświęconą badaniu ziem, cech, mieszkańców i zjawisk na Ziemi.
- ❑ Lingwistyka - jest naukowym badaniem języka, obejmuje analizę formy językowej, znaczenia języka i języka w kontekście.
- ❑ Psychologia - to nauka o zachowaniach i umyśle, w tym świadomych i nieświadomych zachowań, a także uczuć i myśli.
- ❑ Prawo - nauka prawa, prawoznawstwo, może być egzekwowane przez instytucje.
- ❑ Politologia - nauki polityczne, które zajmują się systemami zarządzania oraz analizą działań politycznych, myśli politycznych i zachowań politycznych.
- ❑ Socjologia - to systematyczne badanie społeczeństwa, relacji jednostek ze społeczeństwem, konsekwencji różnic i innych aspektów ludzkich działań społecznych

funkcje nauk społecznych

- ❑ **poznawcza** – funkcja podstawowa; realizacja badań oraz formułowanie teorii naukowych
- ❑ **praktyczna** – dzięki osiągnięciom nauki, rozwiązuje się konkretne problemy społeczne
- ❑ **ideologiczna** – nauki społeczne kształtują punkt widzenia człowieka na świat i jego stosunek do spraw politycznych, religijnych i innych

Socjologia

☐ nauka o społeczeństwie, o strukturze i prawach rozwoju społeczeństwa, o formach i przejawach życia oraz współżycia grup społecznych

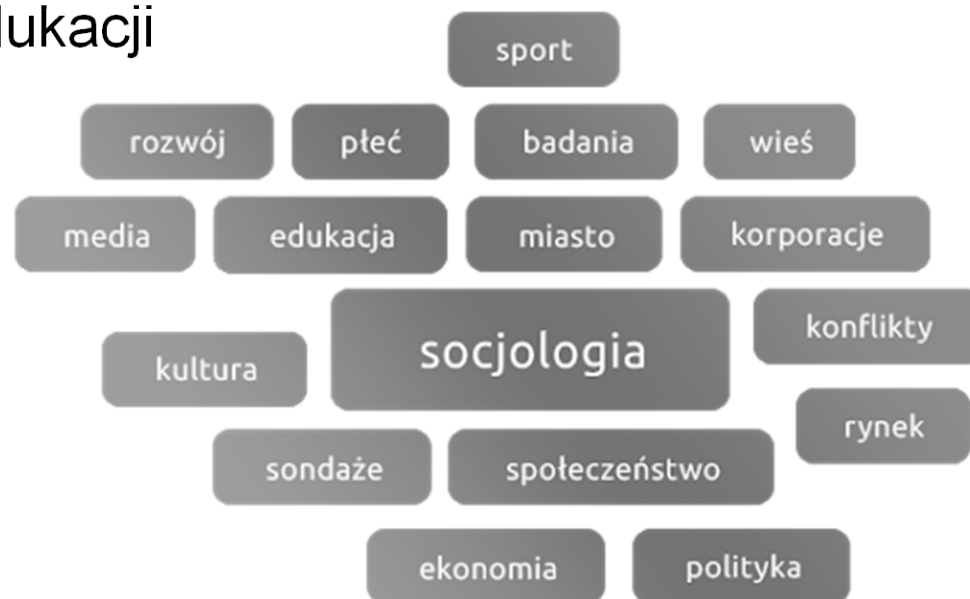

działy socjologii

- **makrosocjologia** (socjologia dużych struktur społecznych) – bada zjawiska społeczne dużej skali;
- **mikrosocjologia** (socjologia małych struktur społecznych) – bada zjawiska społeczne małej skali

specjalizacje socjologii (wg PTS)

- antropologia społeczna
- praca socjalna
- socjologia dewiacji i kontroli społecznej
- socjologia młodzieży i edukacji
- socjologia medycyny
- socjologia miasta
- socjologia nauki
- socjologia pracy
- socjologia prawa
- socjologia religii
- socjologia wsi i rolnictwa
- socjologiczne problemy bezpieczeństwa narodowego
- socjotechnika

metody badań

- ❑ metoda badań dokumentów
 - metoda badań dokumentów osobistych
 - analiza treści
- ❑ obserwacja (w tym uczestnicząca – etnograficzna)
- ❑ eksperyment
- ❑ socjometria — badanie struktur władzy i komunikacji pomiędzy jednostkami w populacji; zwykle badane są relacje komunikacji jednostek w grupie lub relacje władzy i współpracy
- ❑ wywiad
 - wywiad kwestionariuszowy
 - ankieta
 - wywiad etnograficzny (grupowy, w stylu sztywnym/miękkim, narracyjny, swobodny, biograficzny, genealogiczny)

HISTORIA SOCJOLOGII

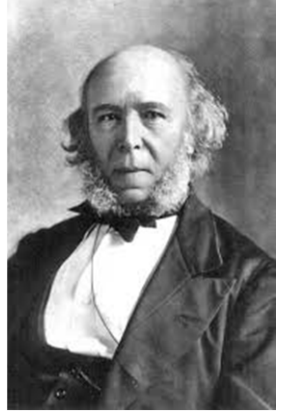
http://pl.wikipedia.org/wiki/Historia_socjologii

August Comte 1798-1857

- starał się opracować zasady filozofii pozytywnej, klasyfikacji nauk i socjologii — jako podstawy swego programu reform społecznych

Herbert Spencer 1820-1903

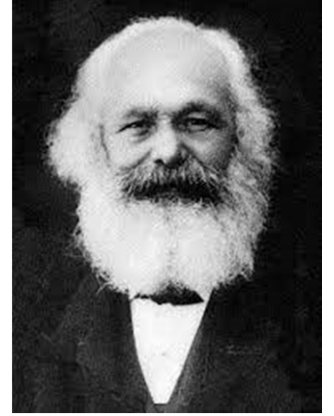
- przedstawiciel organicyzmu i ewolucjonizmu w naukach społecznych, rzecznik skrajnego liberalizmu w organizacji życia społecznego i politycznego
- badaniem ewolucji ponadorganicznych miała się zajmować socjologia jako odrębna nauka

Georg Friedrich Wilhelm Hegel

- zamierzał zbudować całkowity system nauki, pojmując go jako całościową, a więc jedyną możliwą formę przedstawiania prawdy w nauce
- historia ludzkości jest historią triumfu wolności, z powodu wzajemnej zależności ludzi

Karl Marx 1818-1883

- ❑ krytykował w nich koncepcje, które w ideach religijnych czy filozoficznych upatrywały moc sprawczą historii i zmian społecznych
- ❑ źródło zmian miało tkwić w procesach ekonomicznych, które w wyniku złożonych oddziaływań miały z czasem doprowadzić do wszechstronnej emancypacji człowieka

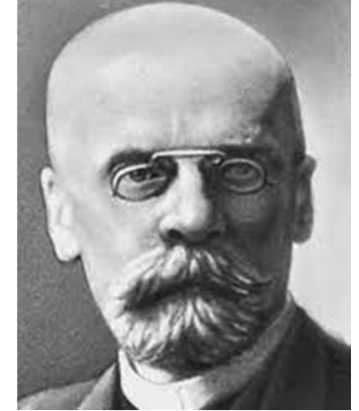
Ludwik Gumplowicz

1838-1909

- punktem wyjścia była dla niego darwinowska teoria walki o byt (darwinizm społeczny), z której przejął jednak tylko ogólną tezę o walce jako głównym czynnikiem rozwoju społecznego, podkreślając, że wynik walk w społeczeństwie nie zależy od biologicznych cech walczących jednostek, lecz od organizacji walczących grup, oraz że w społeczeństwie nie działa automatycznie prawo doboru naturalnego

Émile Durkheim 1858-1917

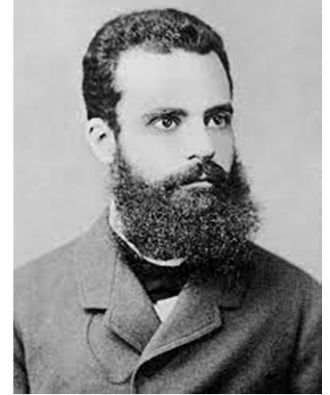
- ❑ jeden z twórców nowoczesnej socjologii empirycznej korzystającej z metod statystycznych
- ❑ według niego zjawiska społeczne należy traktować „tak jak rzeczy”, tzn. podchodzić do nich bez jakichkolwiek uprzedzeń i powziętych z góry założeń, oraz badać je w taki sam sposób, w jaki badają swój przedmiot nauki „pozytywne”, przyrodnicze
- ❑ moralność i religię interpretował jako wytwór świadomości zbiorowej
- ❑ uważał, że socjologia umożliwi rozwiązanie aktualnych problemów społecznych
- ❑ reprezentował stanowisko swoście pojętego solidaryzmu społecznego

Max Weber 1864-1920

- odrzucając pozytywistyczną koncepcję nauk społecznych jako nauk przyrodniczych, starał się jednak nadać im maksymalnie ścisły i obiektywny charakter, m.in. przez:
 - opracowywanie ich podstaw metodologicznych (koncepcja typów idealnych pozwalająca operować pojęciami ogólnymi bez wdawania się w dyskusję o niezależnej od badacza strukturze rzeczywistości badanej)
 - eliminowanie z nich sądów wartościujących
 - tworzenie ich możliwie precyzyjnego języka
 - prowadzenie zakrojonych na szeroką skalę badań historyczno-porównawczych

Vilfredo Pareto 1848-1923

- wbrew oświeceniowej i liberalistycznej tradycji — przypisującej działaniom racjonalnym zasadniczą rolę w stosunkach społecznych, położył nacisk na irracjonalny i alogiczny charakter ludzkiego postępowania
- rozwinął swoją teorię elit, według której najistotniejszą cechą wszelkich społeczeństw ludzkich jest ich podział na elitę i nieelitę, a stabilizacja i ścieranie się elit są siłą napędową rozwoju społecznego i leżą u podstaw wydarzeń historycznych

Florian Znaniecki

1882-1958

- ❑ wysunął postulat rozpatrywania zjawisk społecznych jako aktualnego lub potencjalnego przedmiotu czyichś czynności (zasada współczynnika humanistycznego)
- ❑ socjolog powinien patrzeć na rzeczywistość „oczyma jej uczestników” (podejście subiektywne), nie zaś „absolutnego obserwatora” (podejście obiektywne)

Leon Petrażycki

- ❑ prawo nie jest systemem norm, lecz pewnego rodzaju faktem psychologicznym, a mianowicie szczególnego rodzaju emocją
- ❑ emocje prawne mają charakter dwustronny: zarówno zobowiązujący, jak i przyznający
- ❑ przeżycia prawne jednostek mogą mieć różnorodny charakter
- ❑ najprostszą postacią ma prawo intuicyjne
- ❑ na prawo pozytywne składają się nie oprócz indywidualnych sądów, również „fakty normatywne”, czyli sądy pochodzące spoza psychiki danej jednostki

Bronisław Malinowski

- ❑ miał znaczący wpływ na antropologię kulturową
- ❑ wprowadził nowy styl pracy terenowej, którym było długotrwałe i głębokie zetknięcie z badaną społecznością
- ❑ trzonem życia społecznego jest kultura, rozumiana jako całokształt dziedzictwa społecznego: „urządzenia, dobra, procesy techniczne, idee, zwyczaje i wartości”, a także mit, magia i religia
- ❑ ludzie są w swoich działaniach motywowani przez potrzeby dwojakiego rodzaju: pierwotne, związane z ich naturą biologiczną, oraz wtórne, związane z ich naturą społeczną, faktem współżycia z innymi ludźmi w społeczeństwie
- ❑ zmiany kulturowe mają charakter egzogeny, wynikają z kontaktu, zderzenia lub konfliktu z kulturami odmiennymi

Maria Ossowska

- teoretyczka moralności, naświetlająca w swoich tekstach rozmaite jej niuanse i aspekty
- prekursorka opisowej nauki o moralności, która dążyła do opisu zjawisk moralnych i ich uwarunkowań, a nie do prób ich wartościowania

Stanisław Ossowski

- ❑ przyczynił się w znacznym stopniu do odbudowy znaczenia socjologii polskiej
- ❑ wszystkie zjawiska życia społecznego mają aspekt świadomościowy
- ❑ więź społeczna, szczególnie etniczna czy narodowa, jest efektem wyobrażeń i przekonań (ich formy patologiczne to rasizm czy szowinizm)

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	AUTOR	PUBLIKACJA
rozdzielenie prawa naturalnego i stanowionego	sofiści	–
pierwszy model organizmu społecznego	Platon	<i>Państwo</i>
politikon zoon	Arystoteles	<i>Polityka</i>
analizy porównawcze ustrojów polis	Arystoteles	<i>Polityka</i>
państwo jako wynik władzy i prawa	Marek Tulliusz Cynceron	<i>O państwie</i>

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	CZAS	AUTOR	PUBLIKACJA
przeciwstawienie państwa Bożego i świeckiego	413-426	święty Augustyn	<i>O państwie Bożym</i>
podział pracy	1225-1273	święty Tomasz z Akwinu	<i>Suma teologiczna</i>
hierarchiczny schemat społeczeństwa	1225-1273	święty Tomasz z Akwinu	<i>Suma teologiczna</i>
pierwsza nowożytna utopia	1516	Tomasz Morus	<i>Utopia</i>
pierwsze dyrektywy socjotechniczne	1532	Niccolò Machiavelli	<i>Książę</i>
suwerenność	1566	Jean Bodin	<i>Sześć ksiąg o Rzeczypospolitej</i>
państwo narodowe	1566	Jean Bodin	<i>Sześć ksiąg o Rzeczypospolitej</i>
prekursorskie rozważania na temat relatywizmu kulturowego	1580	Michel de Montaigne	<i>Próby</i>

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	CZAS	AUTOR	PUBLIKACJA
stan natury jest stanem wojny każdy z każdym	1651	Thomas Hobbes	<i>Lewiatan</i>
umowa społeczna	1651	Thomas Hobbes	<i>Lewiatan</i>
prekursorska koncepcja społeczeństwa obywatelskiego	1690	John Locke	<i>Dwa traktaty o rządzie</i>
krytyka geometrycznego, racjonalnego ujmowania człowieka	1725	Giambattista Vico	<i>Nauka Nowa</i>
działania wynikające z popędów poprzedzają działania racjonalne	1739-1740	David Hume	<i>Traktat o naturze ludzkiej</i>
metoda obserwacji	1748	Montesquieu	<i>O duchu praw</i>
pierwsza typologia społeczeństw	1748	Montesquieu	<i>O duchu praw</i>

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	CZAS	AUTOR	PUBLIKACJA
rozdzielenie pojęć natury i kultury	1762	Jan Jakub Rousseau	<i>Umowa społeczna</i>
krytyka społeczeństwa jako wytwórcy sztucznych potrzeb	1762	Jan Jakub Rousseau	<i>Umowa społeczna</i>
fazy rozwoju społecznego: dzikość, barbarzyństwo, cywilizacja	1767	Adam Ferguson	<i>An Essay on the History of Civil Society</i>
samoregulacja ładu społecznego	1776	Adam Smith	<i>Badania nad naturą i przyczynami bogactwa narodów</i>
naród	1784-1791	Johann Gottfried von Herder	<i>Myśli o filozofii dziejów</i>
determinizm geograficzny	1784-1791	Johann Gottfried von Herder	<i>Myśli o filozofii dziejów</i>
konserwatywna myśl społeczna	1790	Edmund Burke	<i>Rozważania o rewolucji we Francji</i>

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	CZAS	AUTOR	PUBLIKACJA
projekt nauki społecznej na wzór nauk przyrodniczych	1807-1808	Henri de Saint-Simon	<i>Wprowadzenie do prac naukowych dziewiętnastego wieku</i>
fizjologia społeczna	1813	Henri de Saint-Simon	<i>La physiologie sociale</i>
społeczeństwo przemysłowe	1823-1824	Henri de Saint-Simon	<i>Katechizm industrialistów</i>
więź społeczna	1821	Henri de Saint-Simon	<i>O systemie industrialnym</i>
klasy społeczne: rolnicza, przemysłowa i „myśląca”	1821	Georg Wilhelm Friedrich Hegel	<i>Zasady filozofii prawa</i>

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	CZAS	AUTOR	PUBLIKACJA
socjologia jako nauka pozytywna	1830-1842	August Comte	<i>Kurs filozofii pozytywnej</i>
podział socjologii na statykę społeczną i dynamikę społeczną	1830-1842	August Comte	<i>Kurs filozofii pozytywnej</i>
pierwszy obszerny opis społeczeństwa demokratycznego	1835-1840	Alexis de Tocqueville	<i>O demokracji w Ameryce</i>
ujęcie praw społecznych jako praw statystycznych	1843	John Stuart Mill	<i>System logiki dedukcyjnej i indukcyjnej</i>
alienacja pracy	1844	Karol Marks	<i>Rękopisy ekonomiczno-filozoficzne</i>
formacje społeczne	1844	Karol Marks	<i>Rękopisy ekonomiczno-filozoficzne</i>

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	CZAS	AUTOR	PUBLIKACJA
postulat zmatematyzowania nauk społecznych	1848	Lambert Quételet	<i>Układ społeczny i jego prawa</i>
ogólne zasady liberalizmu	1859	John Stuart Mill	<i>O wolności</i>
teoria klasowej struktury społeczeństwa	1867	Karol Marks	<i>Kapitał</i>
baza (marksizm) i nadbudowa	1867	Karol Marks	<i>Kapitał</i>
świadomość społeczna	1867	Karol Marks	<i>Kapitał</i>
prawa rozwoju społecznego	1867	Karol Marks	<i>Kapitał</i>
norma społeczna	1869	Lambert Quételet	<i>Physique sociale</i>

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	CZAS	AUTOR	PUBLIKACJA
badania ewolucji kultury	1871	Edward Tylor	<i>Cywilizacja pierwotna</i>
instytucja społeczna	1876-1896	Herbert Spencer	<i>Zasady socjologii</i>
podział społeczeństw na produkcyjne – o współdziałaniu dobrowolnym i wojownicze – o współdziałaniu przymusowym	1876-1896	Herbert Spencer	<i>Zasady socjologii</i>
ewolucja instytucji z zarodków myśli	1877	Lewis Morgan	<i>Spółeczeństwo pierwotne</i>
dyfuzja kulturowa	1882-1891	Friedrich Ratzel	<i>Anthropogeographia</i>
grupa społeczna	1885	Ludwik Gumplowicz	<i>Grundriss der Soziologie</i>
podział typologiczny społeczeństw na wspólnoty i stowarzyszenia	1887	Ferdinand Tönnies	<i>Wspólnota i stowarzyszenie</i>

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	CZAS	AUTOR	PUBLIKACJA
koncepcja jaźni społecznej	1890	William James	<i>The Principles of Psychology</i>
solidarność mechaniczna i organiczna	1893	Émile Durkheim	<i>O podziale pracy społecznej</i>
komunikacja	1894	Charles Cooley	<i>The Theory of Transportation</i>
postulat badania faktów społecznych jak rzeczy	1895	Émile Durkheim	<i>Zasady metody socjologicznej</i>
morfologia społeczna	1895	Émile Durkheim	<i>Zasady metody socjologicznej</i>
analiza i klasyfikacja tłumów	1895	Gustave Le Bon	<i>Psychologia tłumów</i>
wartość	1899	Heinrich Rickert	<i>Kulturwissenschaften und Naturwissenschaften</i>

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	CZAS	AUTOR	PUBLIKACJA
teoria naśladownictwa	1901	Gabriel Tarde	<i>Opinia i tłum</i>
publiczność	1901	Gabriel Tarde	<i>Opinia i tłum</i>
rozdzielenie obyczaju i mody	1901	Gabriel Tarde	<i>Opinia i tłum</i>
psychologia społeczna	1904	William Thomas	
molekularna teoria zachowania się	1908	William McDougall	<i>An Introduction to Social Psychology</i>
interakcja społeczna	1908	Georg Simmel	<i>Socjologia</i>
socjologia formalna	1908	Georg Simmel	<i>Socjologia</i>
grupa pierwotna	1909	Charles Cooley	<i>Social Organization</i>

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	CZAS	AUTOR	PUBLIKACJA
anomia	1912	Émile Durkheim	<i>Elementarne formy życia religijnego</i>
metoda analizy dokumentów osobistych	1912	Florian Znaniecki, William Thomas	
case study, początek szkoły chicagowskiej	1915	Robert Ezra Park	<i>The City</i>
system społeczny	1916	Vilfredo Pareto	<i>Trattato di sociologia generale</i>
teoria krążenia elit	1916	Vilfredo Pareto	<i>Trattato di sociologia generale</i>
postawa	1918-1920	William Thomas i Florian Znaniecki	<i>Chłop polski w Europie i Ameryce</i>
cykle życiowe kultur	1918-1922	Oswald Spengler	<i>Zmierzch Zachodu</i>
przeciwstawienie kultury i cywilizacji	1918–1920	Oswald Spengler	<i>Zmierzch Zachodu</i>

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	CZAS	AUTOR	PUBLIKACJA
typ idealny		Max Weber	<i>Obiektywność poznania</i>
rola społeczna	1921	Robert Ezra Park	<i>Introduction to the Science of Sociology</i>
miasto jako laboratorium badawcze	1921	Robert Ezra Park	<i>Introduction to the Science of Sociology</i>
założenia ekologii społecznej	1921	Robert Ezra Park	<i>Introduction to the Science of Sociology</i>
grupa wtórna	1921	Robert Ezra Park	<i>Introduction to the Science of Sociology</i>
działanie społeczne	1922	Max Weber	<i>Gospodarka i społeczeństwo</i>
model biurokracji	1922	Max Weber	<i>Gospodarka i społeczeństwo</i>
początek funkcjonalizmu w socjologii	1922	Bronisław Malinowski	<i>Argonauci zachodniego Pacyfiku</i>
współczynnik humanistyczny	1922	Florian Znaniecki	<i>Wstęp do socjologii</i>

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	CZAS	AUTOR	PUBLIKACJA
pamięć zbiorowa	1925	Maurice Halbwachs	<i>Społeczne ramy pamięci</i>
analiza społecznego uwarunkowania myślenia	1929	Karl Mannheim	<i>Ideologia i utopia</i>
komunikacja symboliczna	1934	George Herbert Mead	<i>Umysł, osobowość i społeczeństwo</i>
uogólniony inny	1934	George Herbert Mead	<i>Umysł, osobowość i społeczeństwo</i>
mechanizm przyjmowania ról	1934	George Herbert Mead	<i>Umysł, osobowość i społeczeństwo</i>
technika socjometryczna	1934	Jacob Moreno	<i>Who Shall Survive</i>
zależności między kulturą i osobowością	1934	Ruth Benedict	<i>Wzory kultury</i>

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	CZAS	AUTOR	PUBLIKACJA
ujęcie cywilizacji jako społeczności	1934-1961	Arnold Joseph Toynbee	<i>Studium historii</i>
teoria systemów	1937-1941	Pitirim Sorokin	<i>Social and Cultural Dynamics</i>
interakcjonizm symboliczny	1937-1941	Pitirim Sorokin	<i>Social and Cultural Dynamics</i>
instytucje pierwotne i wtórne	1939	Abram Kardiner	<i>The Individual and His Society</i>
habitus	1939	Norbert Elias	<i>Über der Prozess der Zivilisation</i>
prestż jako wyróżnik warstw społecznych			
teoria potrzeb	1944	Bronisław Malinowski	<i>Naukowa teoria kultury</i>
teoria średniego zasięgu	1949	Robert K. Merton	<i>Teoria socjologiczna i struktura społeczna</i>
teoria grup odniesienia	1949	Robert K. Merton	<i>Teoria socjologiczna i struktura społeczna</i>

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	CZAS	AUTOR	PUBLIKACJA
próba budowy ogólnej teorii socjologicznej	1951	Talcott Parsons	<i>The Social System</i>
AGIL (adaptacja, cele, integracja, latencja)	1951	Talcott Parsons	<i>The Social System</i>
typy struktur komunikacyjnych	1951	Harold Leavitt	<i>Some Effect of Certain Communication Patterns on Group Performance</i>
strukturalizm	1955	Claude Levi-Strauss	<i>Smutek tropików</i>
osobowość statusowa	1955	Ralph Linton	<i>Kulturowe podstawy osobowości</i>
osobowość modalna	1955	Ralph Linton	<i>Kulturowe podstawy osobowości</i>
konfliktowy model społeczeństwa	1957	Ralph Dahrendorf	<i>Soziale Klassen und Klassenkonflikt in der industriellen Gesellschaft</i>
koncepcja struktury głębokiej	1958	Claude Levi-Strauss	<i>Antropologia strukturalna</i>
Zrzeszenia Imperatywnie Skoordynowane	1958	Ralph Dahrendorf	<i>Out of Utopia</i>

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	CZAS	AUTOR	PUBLIKACJA
perspektywa dramaturgiczna	1959	Erving Goffman	<i>Człowiek w teatrze życia codziennego</i>
rama odniesienia	1959	Erving Goffman	<i>Człowiek w teatrze życia codziennego</i>
teoria wymiany	1961	George Homans	<i>Social Behavior</i>
interakcje zogniskowane i niezogniskowane	1961	Erving Goffman	<i>Encounters: Two Studies in the Sociology of Interaction</i>
ekskluzja	1963	Michel Foucault	<i>Narodziny kliniki</i>
triada eksternalizacja- obiektywizacja- internalizacja	1966	Peter Berger, Thomas Luckmann	<i>Społeczne tworzenie rzeczywistości</i>
uprawomocnienie społecznego świata	1966	Peter Berger, Thomas Luckmann	<i>Społeczne tworzenie rzeczywistości</i>

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	CZAS	AUTOR	PUBLIKACJA
eksperyment przerywania	1967	Harold Garfinkel	<i>Studies in Ethnomethodology</i>
formacje dyskursywne	1969	Michel Foucault	<i>Archeologia wiedzy</i>
początek analizy sieciowej	1969		<i>Social Networks in Urban Situations</i>
struktura sieci społecznych	1972	Richard Emerson	<i>Exchange Theory</i>
początek badań nad społecznym zachowaniem szympanсів	1974	Jane Goodall	<i>W cieniu człowieka</i>
system światowy	1974	Immanuel Wallerstein	<i>The Modern World System</i>
społeczeństwa owadów, początek socjobiologii	1975	Edward Osborne Wilson	<i>Socjobiologia</i>
koncepcja memu	1976	Richard Dawkins	<i>Samolubny gen</i>
manifest postmodernizmu	1979	Jean-François Lyotard	<i>Kondycja ponowoczesna</i>

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	CZAS	AUTOR	PUBLIKACJA
racjonalność komunikacyjna	1981	Jürgen Habermas	<i>Teoria działania komunikacyjnego</i>
mutacja symboliczna	1982	Niklas Luhmann	<i>The Differentiation of Society</i>
teoria strukturacji	1984	Anthony Giddens	<i>Stanowienie społeczeństwa</i>
fakcja społeczna	1985	Pierre Bourdieu	<i>Social Space and the Genesis of Groups</i>
społeczeństwo ryzyka	1986	Ulrich Beck	<i>Społeczeństwo ryzyka. W drodze do innej nowoczesności</i>
teoria solidarności grupowej	1987	Michael Hechter	<i>Principles of Group Solidarity</i>

HISTORIA WAŻNIEJSZYCH ODKRYĆ I KONCEPCJI SOCJOLOGICZNYCH

ODKRYCIE	CZAS	AUTOR	PUBLIKACJA
system autopoietyczny (samowytwarzający się)	1990	Niklas Luhmann	<i>The Autopoiesis of Social System</i>
koncepcja pola	1992	Pierre Bourdieu	<i>Reguły sztuki. Geneza i struktura pola literackiego</i>
symbole jako ekwiwalenty alfabetu genetycznego	1995	Gerhard Lenski, Patrick Nolan	<i>Human Societies. An Introduction to Macrosociology</i>
gender	1995	Richard Udry	<i>Sociology and Biology: What Biology Do Sociologists Need to Know</i>
koncepcja zderzenia cywilizacyjnego	1996	Samuel P. Huntington	<i>Zderzenie cywilizacji</i>
społeczeństwo sieciowe	1996	Manuel Castells	<i>The Rise of the Network Society</i>